

Veselības ministrija

Brīvības iela 72, Rīga, LV-1011, tālr. 67876000, fakss 67876002, e-pasts vm@vm.gov.lv, www.vm.gov.lv

Rīgā

Datums skatāms laika zīmogā   Nr. 01-15.1/5153

Uz 12.09.2018. Nr.1-12/8

Latvijas Republikas tiesībsargam

*Par informācijas sniegšanu
par stacionāro psihiatrisko
ārstēšanu bērniem*

Veselības ministrija ir izskatījusi Jūsu 2018.gada 12.septembra vēstules “Ziņojums par bērnu tiesību nodrošināšanu VSIA “Slimnīcā “Ģintermuiža””, “Ziņojums par bērnu tiesību nodrošināšanu VSIA “Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca”” un Ziņojums par bērnu tiesību nodrošināšanu VSIA “Piejūras slimnīca”.

Vēstulēs Jūs informējat, ka Bērnu tiesību konvencijas 25.pantā norādīts uz valsts pienākumu periodiski pārbaudīt tās iestādes, kurās ir ievietots bērns viņa garīgās veselības aizsardzības vai ārstēšanas nolūkā. Līdz ar to 2018.gadā Tiesībsarga biroja darbinieki un sertificēts bērnu psihiatrs Ņ.Bezborodovs veikuši iepriekš nesaskaņotas pārbaudes vizītes visās Latvijas Republikas slimnīcās, kuras nodrošina stacionāro psihiatrisko ārstēšanu bērniem.

Veselības ministrija izsaka Jums pateicību par ieguldījumu veselības nozares pilnveidošanā, veicot pārbaudes visās Latvijas Republikas slimnīcās, kurās tiek sniegta stacionārā psihoneiroloģiskā veselības aprūpe bērniem, lai viņu ārstēšanas procesā prioritāri nodrošinātu tiesības uz atbilstošu un kvalitatīvu ārstniecību.

Informējam, ka Veselības ministrija ir tikusies ar pārbaudēs iesaistīto slimnīcu vadītājiem, lai pārrunātu Jūsu aktualizētos jautājumus, konstatētos pārkāpumus un sniegtās rekomendācijas, kā arī slimnīcu paveiktās un plānotās darbības, lai novērstu pārkāpumus, un iespējamās aktivitātes, kurās nepieciešams Veselības ministrijas atbalsts. Slimnīcas savās vēstulēs, kuras ir adresētas arī Veselības ministrijai, Jums ir sniegušas informāciju par jau paveiktajām un turpmāk plānotajām aktivitātēm veselības aprūpes kvalitātes uzlabošanā.

Papildus informējam, ka Veselības ministrija plāno no 2019.gada apmaksāt pacientu observācijas līdz 24 stundām gultas psihoneiroloģiskajās slimnīcās, kuras nodrošina akūto psihiatrisko ārstēšanu, t.sk., bērnu psihiatrijā. Tādejādi mazinot

iespējamos nepamatotas stacionēšanas riskus, kā arī mazinot nepieciešamību stacionēt gadījumos, kad personas veselības stāvoklis prasa papildus izvērtējumu, vai bērns ir jāārstē stacionāri.

Tāpat informējam, ka slimnīcas ir apzinājušas esošās problēmas medicīniskās dokumentācijas ierakstu kvalitātē, t.sk., informācijas fiksēšanā par pacienta piekrišanu ārstniecībai, mehānisko ierobežošanu un medikamentu ievadīšanu pacientam pret viņa gribu. Slimnīcas nodrošinās medicīniskās dokumentācijas aizpildīšanu atbilstoši Ministru kabineta 2006.gada 4.aprīļa noteikumiem Nr. 265 "Medicīnisko dokumentu lietvedības kārtība", Pacientu tiesību likumam, Ārstniecības likumam un Ministru kabineta 2016.gada 12.jūlija noteikumiem Nr.453 "Noteikumi par kārtību, kādā ierobežojami pacienti, un priekšmetiem, kurus aizliegts turēt psihiatriskajā ārstniecības iestādē" un slimnīcu iekšējās kārtības noteikumiem.

Attiecībā uz Jūsu ieteikumu Veselības ministrijai attīstīt ambulatoro pakalpojumu pieejamību bērniem ar garīgās veselības traucējumiem, informējam, ka Veselības ministrija plāno attīstīt ambulatoro veselības aprūpi, t.sk., stiprināt esošās psihiatriskās prakses, nodrošinot psihiatra, garīgās veselības aprūpes māsas, psihologa, funkcionālā speciālista sniegtos veselības aprūpes pakalpojumus. Tāpat Veselības ministrija plāno izvērtēt pakalpojuma - psihiatriskā ārstēšana stacionārā, t.sk., pēc tiesas lēmuma un psihiatriskā ārstēšana nepilngadīgiem pacientiem sniegšanas lietderību VSIA "Piejūras slimnīca", vienlaikus meklējot iespējas ambulatoro pakalpojumu attīstības un pieejamības nodrošināšanai Kurzemē dzīvojošiem iedzīvotājiem.

Attiecībā uz Jūsu ieteikumu slimnīcām pārskatīt esošo kārtību pacientiem regulāri nozīmējot sedatīvus medikamentus, kā arī nepilngadīgo pacientu ārstēšanā nelietot novecojušus un bērniem nepiemērotus medikamentus, informējam, ka Nacionālā veselības dienesta rīkotā atklātā konkursa "Klīnisko vadlīniju identificēšana un tām atbilstošo klīnisko algoritmu, klīnisko ceļu un indikatoru izstrāde prioritārajās veselības jomās" rezultātā tiks izstrādātas klīniskās vadlīnijas un algoritmi arī bērnu psihiatrijā. Minētie dokumenti būs priekšraksti jeb norādījumi, kā veikt kādu darbību virkni, lai sasniegtu mērķi, t.i., pacienta unikālo vajadzību nodrošināšanu.

Attiecībā uz Jūsu norādījumu, ka Tiesībsargs apzinās, ka valstī trūkst bērnu psihiatru, bet pieaugušo psihiatru kompetence bērnu psihiatriskajā ārstniecībā ir neatbilstoša un rada apdraudējumu bērnu veselībai, informējam, ka šobrīd saskaņā ar ārstniecības personu klasifikatoru¹ bērnu psihiatrs ir psihiatra apakšspecialitāte. Tas nozīmē, ka ārsts apgūst psihiatra pamatspecialitāti un pēc tam bērnu psihiatra apakšspecialitāti, jo sertifikācija apakšspecialitātē tiek veikta pēc sertifikāta saņemšanas pamatspecialitātē. Pašreizējie normatīvie akti attiecībā uz izglītību, kāda nepieciešama konkrētās specialitātes iegūšanai nosaka, ka rezidentūras ilgums ārsta pamatspecialitātē "Psihiatrs" ir četri gadi un rezidentūras ilgums psihiatra apakšspecialitātē "Bērnu psihiatrs" ir četri gadi². Savukārt, Eiropas Parlamenta un

¹ Ministru kabineta 2016. gada 24. maija noteikumu Nr. 317 "Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistra izveides, papildināšanas un uzturēšanas kārtība" 1.pielikuma 4.punkts

² Ministru kabineta 2009. gada 24. marta noteikumu Nr.268 "Noteikumi par ārstniecības personu un studējošo, kuri

Padomes 2005.gada 7.septembra Direktīva 2005/36/EK par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu (turpmāk – Direktīva 36/2005) nosaka, ka minimālais apmācību ilgums bērnu psihiatra specialitātē ir četri gadi³. Lai uzlabotu situāciju, Veselības ministrija ir izstrādājusi Ministru kabineta noteikumu projektus par izmaiņām ārstniecības personu klasifikatorā un ārstniecības personu un studējošo kompetencē ārstniecībā⁴. Noteikumu projektu mērķis ir nodrošināt bērnu un jauniešu psihiatrijas jomā nepieciešamo speciālistu skaitu, veicot bērnu psihiatra specialitātes pārstrukturizēšanu no psihiatra apakšspecialitātes uz pamatspecialitāti ar apmācības ilgumu rezidentūrā četri gadi.

Pamatojoties uz normatīvajos aktos Veselības inspekcijai noteikto funkciju uzraudzīt un kontrolēt ārstniecības iestādēm saistošo normatīvo aktu izpildi veselības aprūpes jomā, kā arī veselības aprūpes profesionālo kvalitāti ārstniecības iestādēs⁵, Veselības inspekcija 2018.gadā ir veikusi pārbaudes psihoneiroloģiskajās slimnīcās, kas sniedz stacionāro veselības aprūpi bērniem. Veselības inspekcija par pārbaudžu rezultātiem Veselības ministrijā iesniegusi ziņojumu. Informējam, ka š.g.13.novembrī Veselības inspekcija uzaicinājusi psihoneiroloģisko slimnīcu pārstāvjus uz Ziņojuma par pārbaudes rezultātiem psihiatriskā profila stacionārajās ārstniecības iestādēs prezentāciju un apaļā galda diskusiju par psihiatrijas jomā pastāvošām problēmām, to iespējamiem risinājumiem, kā arī sadarbības iespējām starp Veselības ministriju, tās padotības institūcijām, ārstniecības iestādēm un profesionālajām asociācijām psihiatriskās palīdzības kvalitātes pilnveidošanā.

Ņemot vērā iepriekš minēto gan Veselības ministrija, gan slimnīcas savas kompetences ietvaros turpinās uzlabot psihoneiroloģisko aprūpi bērniem, lai viņu ārstēšanas procesā prioritāri nodrošinātu tiesības uz atbilstošu un kvalitatīvu ārstniecību.

Ar cieņu

valsts sekretāra p.i.

(paraksts*)

D. Mūrmane-Umbraško

apgūst pirmā vai otrā līmeņa profesionālās augstākās medicīniskās izglītības programmas, kompetenci ārstniecībā un šo personu teorētisko un praktisko zināšanu apjomu" 2.33. un 2.34. sadaļa

³ Direktīva 36/2005 V pielikuma 5.1.3. punkts

⁴ Ministru kabineta noteikumu projekts "Grozījumi Ministru kabineta 2016.gada 24.maija noteikumos Nr.317 "Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistra izveides, papildināšanas un uzturēšanas kārtība"" (VSS-1050) izsludināts VSS 11.10.2018. prot.Nr. 40, 35 § un Ministru kabineta noteikumu projekts "Grozījumi Ministru kabineta 2009.gada 24.marta noteikumos Nr.268 "Noteikumi par ārstniecības personu un studējošo, kuri apgūst pirmā vai otrā līmeņa profesionālās augstākās medicīniskās izglītības programmas, kompetenci ārstniecībā un šo personu teorētisko un praktisko zināšanu apjomu"" (VSS-1049) izsludināts VSS 11.10.2018. prot.Nr. 40, 34 §

⁵ Ministru kabineta 2008.gada 5.februāra noteikumiem Nr.76 „Veselības inspekcijas nolikums” 3.1.punkts